

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

-

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringskyldighet och nedmonteringens omfattning i vissa situationer

Perhon kunta katsoo, että käytöstä poistettavien tuulivoimaloiden purkamisen tasosta ja laajuudesta tulee säätää laissa yhtenäiset, valtakunnalliset vaatimukset. Vaatimusten tulee olla selkeitä, mahdollisimman tarkkarajaisia ja sellaisia, että ne eivät jätä kunnille merkittävää tulkinnanvaraa tai avointa taloudellista vastuuta.

Luonnoksessa todetaan, että kunnan taloudellisia edellytyksiä vastata purkutoimiin pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa tukisivat tuulivoimatoimintaan liittyvät taloudelliset hyödyt kunnille, kuten kiinteistöverotulot sekä mahdolliset maanvuokratulot silloin, kun kunta omistaa tuulivoimatoimintaan vuokratun alueen. Perhon kunta katsoo, että tämä lähtökohta ei ole perusteltu.

Vaikka kunnalle säädettävää purkamiseen liittyvää toissijaista vastuuta kuvataan harvinaiseksi, on kyse kunnalle avoimesta ja ennakoimattomasta taloudellisesta riskistä. Riskin realisoituessa seuraukset voivat yksittäistapauksissa olla kunnalle huomattavia, erityisesti pienissä kunnissa, eikä kunta voi etukäteen mitoitaa tai hallita tätä riskiä taloussuunnittelun keinoin. Kiinteistövero ei ole luonteeltaan eikä tarkoitukseltaan väline tällaisiin, yksittäisiin ja poikkeuksellisiin vastuusitoumuksiin varautumiseen.

Kunnat eivät tee tuulivoimahankkeiden investointipäätöksiä eivätkä vastaa hankkeiden liiketoiminnallisista riskeistä. Kunnan rooli liittyy maankäytön suunnitteluun ja luvitukseen osana kansallisten energia- ja huoltovarmuustavoitteiden toteuttamista. Tästä syystä tuulivoimaloiden purkamiseen liittyvä toissijainen vastuu ei voi perustellusti kohdistua yksinomaan kuntiin.

Perhon kunta katsoo, että purkamisvastuun ja siihen liittyvien riskien tulee jakautua toimialan ja valtion kesken. Kansallisesti yhtenäinen ratkaisu, kuten toimijoiden yhteinen purkurahasto tai muu vastaava järjestely, edistäisi kuntien yhdenvertaista kohtelua, vähentäisi yksittäisiin kuntiin kohdistuvia kohtuuttomia riskejä ja tukisi samalla tuulivoimarakentamisen hyväksyttävyyttä sekä kansallisia huoltovarmuustavoitteita.

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset
Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

Lähtökohtaisesti Perhon kunta pitää hyvänä tavoitteena sitä, että rakennettaville tuulivoimaloille asetetaan purkuvakuus. Kunta pitää kuitenkin ongelmallisena vakuuden pitkää voimassaoloaika, sillä vakuudet voivat realisoitua vasta vuosikymmenten kuluttua. Mikäli vakuuksien antajiksi hyväksytään koko EU:n alueen rahoitus- tai vakuutuslaitokset, vakuusjärjestelyiden hallinnointi ja valvonta muodostuvat kunnille entistä haastavammiksi.

Erityisesti pienen kunnan näkökulmasta vakuuden voimassaolon ja riittävyden seuraaminen 30–35 vuoden ajan on poikkeuksellisen työllistävää eikä vastaa kuntien perustehtäviä. Tästä syystä vakuuksien seuranta ja hallinnointi tulisi keskittää joko valtion vastuulle tai mahdolliseen valtakunnalliseen purkurahastoon.

Vakuuden tulisi lisäksi olla indeksisidonnainen, jotta pitkän käyttöiän aikana tapahtuva kustannustason nousu ei johda vakuuden alikatteeseen purkuvaiheessa.

Perhon kunta katsoo myös, että vakuuden arviointiin, mitoitukseen ja hallinnointiin liittyvistä tehtävistä tulee laatia valtakunnalliset ohjeet ja yhtenäiset laskentamallit. Tämä edistäisi sääntelyn yhdenmukaista soveltamista ja vähentäisi kuntien hallinnollista taakkaa.

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen
Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

-

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi
Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

-

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu
Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsavgifter

Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu: _Perhon kunta pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että esityksen kunnille aiheutuvat resurssi- ja kustannusvaikutukset tulee arvioida

realistisesti. Esityksessä kunnille osoitetaan uusia ja pitkäkestoisia viranomaistehtäviä, joiden hoitaminen edellyttää riittäviä henkilöstö- ja asiantuntijaresursseja.

Kunnille tulee turvata näiden tehtävien hoitamiseen riittävät resurssit joko erillisellä rahoituksella tai siten, että kunnilla on tosiasiallinen mahdollisuus periä viranomaistehtävistä aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti maksuina. Ilman tätä vaarana on, että tehtävien hoitaminen heikentää kuntien kykyä suoriutua lakisääteisistä perustehtävistään.

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin

Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo

Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

-

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa

Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

-

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykälä

Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

-

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

-

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Hallituksen esitysluonnos selkeyttää sinällään käytöstä poistettujen maatuulivoimaloiden purkamiseen liittyviä velvoitteita. Samalla esitys kuitenkin siirtää kunnille merkittäviä, pitkäkestoisia

vastuita, joiden taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset voivat realisoitua vasta vuosikymmenten kuluttua tuulivoimalan rakentamisluvasta.

Esityksen mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle osoitetaan keskeinen rooli maatuulivoimaloiden purkamiseen liittyvien velvoitteiden määrittämisessä, valvonnassa sekä purkuvakuuksien hallinnoinnissa. Tämä merkitsee kunnille uusia ja vaativia viranomaistehtäviä, joiden kesto ja vastuut ylittävät tavanomaisen kunnallisen toiminnan aikajänteen.

Perhon kunta katsoo, että kunnille kohdistuu esityksessä vastuita, jotka eivät kuulu kuntien perustehtäviin. Tuulivoimaloiden purkaminen sekä siihen liittyvä taloudellinen riskinhallinta liittyvät ensisijaisesti tuulivoimatoimintaan ja sen harjoittamiseen, ja vastuun tulisi siten kohdistua toimialalle sekä valtakunnallisesti järjestettyihin ratkaisuihin, ei yksittäisille kunnille.

Kultalahti Terhi
Perhon kunta - Perhon kunta / yleishallinto